

**Tóno kulo Pooli na pupuni o pa
TIMOTI
o ki bule tin
Tóno kulo Pooli na pupuni o
pa Timoti o ki bule tin na bri
dibam kulo tin mu tuntu**

Pooli na pupuni tóno kuntu o pa Timoti manja kalu ni tin, o wo puna dige ni mu Rom ni. Ku deen cana zanzan ku pa-o (2:9), yi noon-noonu tere o na zen-o (4:16).

Pooli nya kam laan na twe ka tiim jage tin, o ma kwe wulu na tugi did-o o tugi yi o so-o lanyirani tin.

Pooli de yige o ki We le Timoti nyaani. O laan ma kaani Timoti si o taa zigi kengkeng si o taa kwaan o tugi We tituna yam lanyirani, di noona na man ba jaar-o We tituna yam nyaani di (1:1—2:13).

Pooli ta ma kaan-o si o ci noona balu na magi kantogo kafe yi ku ba zeni We tituna yam tin. O ma ta di Timoti si o lwani wum kikia na yi te tin, si o taa tugi ciga di wo-didba di sono di wuzuru, si o yi swe zaasim-nun dulo o na ne tin (2:14—4:5).

Tóno kum tiim ni o laan ma bri o titi na yaari te di We na zen-o te tin (4:6-18).

¹ Amu Pooli na yi Zezi Kisi tuntunnu tin mu pupuni tóno kuntu a pa nmu Timoti. We titi mu kuri-ni di DI wubuna si a taa yi DI tuntunnu, si a

pa nɔɔna lwarɪ nɪ Wɛ goni ni sɪ Dɪ pa-ba ɲwɪa, ba na ɲwɪ dɪ Zezi Krisi tɪn ɲwaanɪ. ² Nmu Timoti yɪ a bu-sono mu.

Dɪ Ko Wɛ dɪ dɪ Yuutu Zezi Krisi wɔ pa nmu yazurɛ dɪ yu-yoŋo, yɪ Dɪ daari Dɪ duri nmu ɲwanɛ.

Pooli na kɪ Wɛ le yɪ o pa Timoti na baari te tɪn

³ Amu nan kɪ Wɛ dɪɔ a na tɔŋɪ a pa-Dɪ yɪ a ye a bɪcarɪ nɪ nɪ kɔ lamma tɪn le, nɪ a nabaara bam dɪ dɛɛn na tɔŋɪ ba pa-Dɪ te tɪn. A maa yɔni a loori-Dɪ maɲa maama wɪa dɪ tɪtɪ, yɪ a guli nmu gulɛ a Wɛ-loro kɔm wɔni. ⁴ A guli nmu yi-na bam woŋo dɪbam na pwe da-tee nɪ maɲa kalɔ tɪn. Kɔntɔ ɲwaanɪ mu a tiini a lagɪ sɪ a joori a ba a na nmu, sɪ a wantɪ a taa jɪgɪ wɔpolo lanyɪranɪ. ⁵ Amu wɔ swe nɪ n kɪ n wɔ-dɪɔba dɪ Zezi cɪga cɪga, nɪ n nu-nakwɪ Loyisi dɪ n nu Yunisi dɪ dɛɛn na jɪgɪ wɔ-dɪɔba dɪ Zezi te tɪn. A ye lanyɪranɪ nɪ nmu dɪ yɪ kɔntɔ mu. ⁶ Kɔntɔ ɲwaanɪ mu a lagɪ sɪ n guli a dɛɛn na danɪ a jɪa nmu baɲa nɪ yɪ Wɛ pa nmu zɛnɛ yalɔ tɪn. Nan fɔgɪ n nii pɛɛrɪ dɪm kɔntɔ baɲa nɪ, sɪ n ta n ma n tɔŋɪ Wɛ tɪtɔɲa yam lanyɪranɪ. ⁷ Bɛɲwaanɪ dɪ daa bɔ ta kwarɪ fɔɔni, Wɛ na zɛni dɪbam dɪ Dɪ Joro kɔm tɪn ɲwaanɪ. Kɔntɔ mu paɪ dɪ jɪgɪ baari dɪ sono, yɪ dɪ wai dɪ tɪtɪ dɪ jaana.

⁸ Yɪ ta n kwarɪ cavura sɪ n ta dɪ Yuutu Zezi cɪga kam n bɪrɪ nɔɔna. Yɪ pa fɔɔni zɔ-m dɪ ba na kɪ amu pɪna digɛ nɪ Zezi cɪga kam ɲwaanɪ tɪn. Kɔ nan maɲɪ sɪ n dɪ sɛ yaara mu Wɛ kwɛr-ywɛŋɛ kam zaasɪm dɪm ɲwaanɪ. Wɛ wɔ pa-m baari yaara yam wɔni. ⁹ Dɪntɔ mu vrɪ dɪbam

yɪ DI bɛŋi dɪbam sɪ dɪ taá yɪ DI nɔɔna, sɪ kɔ daɪ dɪbam tɪtɔŋ-ŋɔna ŋwaanɪ. Kɔ yɪ DI tɪtɪ mɔ maŋɪ DI lɪ wɔbɔŋa kɔ loori lɔgɔ pulim, sɪ DI pa dɪ tɔgɪ Zezi Krisi ŋwaanɪ dɪ na vrɪm zaanɪ. ¹⁰ Wɛ laan mɔ nan pɛ dɪ na DI zaanɪ dɪm kɔntɔ dɪ Vrɪnɔ Zezi Krisi na tu lɔgɔ baŋa tɪn ŋwaanɪ. Wɔntɔ mɔ cɔgɪ tɔbɔnɪ dam, yɪ o daari o tɔgɪ Wɛ kwɛr-ywɛŋɔ kam ŋwaanɪ o pa dɪ lwarɪ nɪ dɪ wɔ na ŋwɪa kalɔ na bá ti tɪn Wɛ tee nɪ.

¹¹ Wɛ nan mɔ pɛ a ji DI tɪntɔŋnɔ sɪ a taa tɔɔlɪ DI kwɛr-ywɛŋɔ kam kɔntɔ, sɪ a brɪ nɔɔna DI cɪga kam. ¹² Kɔ yɪ kɔntɔ ŋwaanɪ mɔ a nɛ yaara yam kɔntɔ. A nan ba kwarɪ cavɪra. Bɛŋwaanɪ amɔ ye nɪ a kɪ a wɔ-dɪdɔba dɪ Zezi mɔ, yɪ a ye nɪ wɔntɔ wɔ wanɪ o nii kulɔ maama Wɛ na kwe DI kɪ a jɪŋa nɪ tɪn baŋa nɪ, sɪ kɔ taa ve dɛ dɪm o na wɔ joori o ba tɪn.

¹³ Nan fɔgɪ n ta n tɔgɪ cɪga kalɔ a na maŋɪ a brɪ nmɔ tɪn sɪ n ma n zaasɪ nɔɔna, sɪ n kwɛrɪ n ta n jɪgɪ wɔ-dɪdɔba dɪ sono n na ŋwɪ dɪ Zezi Krisi tɪn ŋwaanɪ. ¹⁴ Fɔgɪ n ta n nii cɪga kalɔ Wɛ na kwe DI kɪ nmɔ jɪŋa nɪ tɪn baŋa nɪ dɪ Wɛ Joro kulɔ na ŋwɪ dɪbam wɔntɔ tɪn dam, sɪ nɔɔn-nɔɔnɔ yɪ cɔgɪ-ka.

¹⁵ Nmɔ maŋɪ n ye nɪ Wɛ nɔɔna balɔ maama na zɔvɪrɪ Azi tɪnɪ dɪm nɪ tɪn joori amɔ kwaga nɪ, kɔ wɛlɪ dɪ Fizeelɪ dɪ Ermɔzenɪ. ¹⁶ Wɛ nan wɔ duri Onisifɔɔrɪ dɪ o sɔŋɔ tiinɛ maama ŋwana, bɛŋwaanɪ wɔntɔ mɔ yɛnɪ o paɪ a jɪgɪ wɔ-zuru. Ba na kɪ-nɪ pɪna digɛ nɪ tɪn, o wɔ kwarɪ cavɪra sɪ o zɛnɪ-nɪ. ¹⁷ O nan na tu o yɪ Rom maŋa kalɔ tɪn, o tiini o kwaanɪ o beeri amɔ je mɔ taan, yɪ o laan ba o na-nɪ. ¹⁸ Wɛ nan wɔ duri o ŋwana

sarıya de dum ni. Nmυ maŋı n ye lanyıranı Onisifoortı na tiini o zəni amυ te Efəezi ni tın.

2

Zezi Krisi tıtıŋ-ıŋım na maŋı sı o taa yı te tın

¹ A bu Timoti, ta n zıgı kəŋkəŋ Zezi Krisi na pe nmυ yu-yoŋo yı n ıwı dıd-o tın ıwaanı. ² Cıga kalı maama a na yəni a brı nmυ nən-kogō kım maama yigə ni tın, n dı ma-ka n brı nōona balı na tōgı cıga tın, sı ba dı daa wanı ba maa brı nōona badonnə ba wəli da.

³ Nmυ na tıŋı n pa Zezi Krisi tın, n maŋı sı n dı se yaara mυ, nıneeni pamaŋ-ıŋım na se yaara te tın. ⁴ Nōonυ na yı pamaŋı yı o lagı sı o poli o yuutu wυ, o daa wυ maŋı sı o taa kı wənu tıı na daı pamaŋna tıtıŋa tın. ⁵ Kυ ta nyı dı nōonυ na kwaanı o duri o di yigə te tın mυ. O na maŋı o duri o di yı o wυ de durim dım cwəŋə cıga cıga, ba bá pa-o yigə tu pəeri dım. ⁶ Kυ ta nyı dı nōonυ na yı valı yı o tiini o tıŋı te tın mυ. Wuntı mυ maŋı sı o da yigə o na o wo-vaalı tım biə. ⁷ Buŋı n nii a na te kulı tın. Dı Yuutu Zezi wı pa n lwarı woŋo maama kuri n ti.

⁸ Ta n guli Zezi Krisi na yı Pe Davidi dwi tu tın gulə. Wuntı mυ bi o yagı tııni, ni kwər-ywəŋə kalı a na yəni a tıılı tın na brı te tın. ⁹ Amυ na tıılı We kwər-ywəŋə kam kuntı tın mυ pe a wυ yaara wıni, yı ba vı-nı dı capınnı ni a yı ıwıııı mυ te. Ba nan bá wanı ba cı We kwərə kam sı ka yı jagı. ¹⁰ Kuntı ıwaanı mυ a se yaara dwi maama, sı kυ wanı kυ wəli nōona balı We

na kuri sɪ ba taa yɪ Dɪ nɔɔna tɪn, sɪ ba tɔɔɪ Zezi Kriisi nɔɔna ba na vɪm dɪ zulɔ yalɔ na bá ti tɪn.

¹¹ Taani dɪlɔ a na lagɪ a ta tɪn yɪ cɪga mu:

Dí na tɔɔɪ dɪ Zezi dí tɪ,
dí ta wó tɔɔɪ dɪd-o dí na nɔɔna.

¹² Dí na fɔɔɪ dí zɪɔ kɔɔkɔɔ cam wɔnɪ,
dí wó tɔɔɪ dɪd-o dí di paari.

Dí nan na vɪ-o,
o dɪ wó vɪn dɪbam mu.

¹³ Dɪbam nan na manɪ dí ba jɪɔ cɪga,
wɔntɔ ta yɪ cɪga tu mu,
bɛnɔɔna wɔm ba joori o kwanɪ o ni.

Dí na wó ta tɔɔɪ te sɪ ku poli Wɛ wɔ tɪn

¹⁴ Ta n guli amɔ zaasɪm dɪm n bɪri Zezi nɔɔna bam, sɪ n daari n kaani-ba lanyɪranɪ dɪ Wɛ yɪri, sɪ ba yɪ taa magɪ kantɔɔ kɔlɔ na ba jɪɔ kuri tɪn bitari banɔ nɪ, sɪ ku cɔɔɪ balɔ dɪ na cɔɔɪ tɪn wɔbɔɔna mu. ¹⁵ Kwaanɪ n tɔɔɪ dɪ yawala sɪ ku poli Wɛ wɔ, sɪ cavɪra yɪ ja-m Dɪ yigɔ nɪ dɪ kɔlɔ n na tɔɔɪ tɪn, sɪ n kwaanɪ n ta n bɪri nɔɔna Wɛ cɪga kam lanyɪranɪ.

¹⁶ Ja n titɪ dɪ bitar-yɔɔɔɔ tɪlɔ na ba wɔli Wɛ cwɔɔɔ tɪn. Balɔ na nɔɔnɪ-sɪ tɪn paɪ nɔɔna fɔɔɪ ba joori ba manɪ kwaga nɪ mu Wɛ cwɔɔɔ kam wɔnɪ. ¹⁷ Ba na kari ba bɪri wo-yɔɔɔɔ tɪm kɔntɔ tɪn, tɪ wó lonɪ tɪ jagɪ je maama, nɪnɛɛnɪ nɔɔnɔ na jɪɔ nasɪncɔɔɔ yɪ ku woori ku wɔli da te tɪn. Yimene dɪ Filetɪ mu tɔɔɪ ba wɔ nɔɔna bam kɔntɔ wɔnɪ. ¹⁸ Ba tɔsɪ cɪga cwɔɔɔ kam wɔnɪ yɪ ba tɛ ba wɪ, Wɛ daa bá bi nɔɔna Dɪ pa ba yagɪ tɔbɔnɪ, sɪ twa biim manɪ ku kɛ. Ba zaasɪm dɪm kɔntɔ ma pa balɔ na sɛ Wɛ tɪn badonnɔ wɔbɔɔna joori ya

læni. ¹⁹ Kɔ daari balɔ na yɔɔri ba tɔgi Wɛ cɪga kam tɪn wɔbɔŋa ba zai. Bantɔ nyɪ dɪ digə kuri mu Wɛ na fɔgi Dɪ cwi lanyɪranɪ. Kuri dɪm kɔntɔ ba gɔɛ, yɪ kɔ pɔpɔni da kɔ wɪ:

«Dɪ Yuutu wɔm ye balɔ na yɪ o nɔɔna tɪn.»

Kɔ ta pɔpɔni kɔ wɪ:

«Wɔlɔ maama na sɛ ni o yɪ dɪ Yuutu wɔm nɔɔnɔ tɪn maŋɪ sɪ o yagɪ kəm-balwaarɔ mu.»

²⁰ Kɔ nyɪ dɪ sɔ-fɔrɔ wɔni kabɛli dɪ zwɪ dwi tɛri tɛri na wɔra te tɪn mu. Sɪdonnɛ yɪ can-na mu ba mɛ ba kɪ, dɪ sɛbu-sɪŋa. Sɪntɔ yɪ lɔnnɪ nyɪm mu. Sɪdonnɛ maa yɪ dɛ naa dɔgɔ mu ba mɛ ba kɪ, yɪ ba mai sɪntɔ mu ba tɔŋa. ²¹ Kɔ brɪ ni, nɔɔnɔ na jɪgɪ o titɪ dɪ wɔ-yɔɔrɔ tɪm kɔntɔ, kɔ tu wɔ ta yɪ lɔnnɪ nyɪm mu Wɛ tee ni. O yɪ wɔlɔ na kwe o titɪ o kɪ o yuutu wɔm jɪŋa ni yɪ o jɪgɪ kuri o pa-o tɪn mu. O maŋɪ sɪ o taa tɔŋɪ titɔŋ-ŋɔna yalɔ maama o yuutu wɔm na lagɪ tɪn mu. ²² Kɔntɔ tɪn, cɔ n titɪ dɪ kəm-yɔɔrɔ tɪlɔ nɔn-dɔnnɔ wɔbɔŋa na yɛni ya zɔɔri tɪn, sɪ n daari n kwaani n tɔgi cɪga cwɛŋɛ dɪ wɔ-dɪdɔba dɪ sono dɪ wɔ-zuru, sɪ n ta n tɔgi dɪ balɔ bɪcara na lana yɪ ba sɛ ni ba yɪ dɪ Yuutu wɔm nɔɔna tɪn.

²³ Fɔgi n cɪ n titɪ dɪ jwɛri kantɔgɔ kɔlɔ na ba jɪgɪ kuri tɪn. Bɛŋwaani nmɔ ye ni kɔ tui kɔ guri dɪ najara mu. ²⁴ Nɔɔnɔ wɔlɔ nan na yɪ dɪ Yuutu wɔm tɪntɔŋnɔ tɪn wɔ maŋɪ sɪ o taa yɪ najajarɔ. O maŋɪ sɪ o taa nɪgɪ nɔɔna maama lanyɪranɪ, sɪ o daari o brɪ-ba cɪga dɪ wɔ-zuru. ²⁵ O nan maŋɪ sɪ o zaasi balɔ na vɪn Wɛ cɪga kam tɪn dɪ wɔ-bono mu, sɪ kɔ wai kɔ kɪ sɪ Wɛ pa ba læni ba wɔbɔŋa sɪ ba joori ba sɛ Dɪ cɪga kam. ²⁶ Kɔntɔ tɪn, ba swan laan wɔ joori yɪ ba wantɪ ba vrɪ ba

titi sutaani juna ni, di ya na jaani-ba ni cikv te
yi di pa ba ki di wubuna na lagi te tin.

3

Lεεrv na wó ba lvgv baᅇa tiim maᅇa ni te tin

¹ Ta n ye ni lvgv tiim maᅇa ni lεεrv zanzan wó
ba lvgv baᅇa. ² Kantv maᅇa kam ni nɔɔna wó
ta wura ba na lagi wəənu ba titi zənə yiraní má
ᅇwaani, yi baá ta yi səbu-swən-nyina di kamun-
nyina, yi baá ta tee ba titi. Nɔɔna wó ta twi
daani yi ba ba sɛ ba tiinə niə, yi ba bá zuli balv
na ki-ba lanyiraní tin. Baá ta yi nɔn-balwaarv
yi ba ba nigi woᅇo kulv na yi Wε nyim. ³ Nɔɔna
bá ta soe daani, yi ba bá ta jigi da-ᅇwaᅇa. Baá ta
yi bɪbari-nyina yi ba ba lagi si ba ja ba titi, baá
ta yi wv-lvn-nyina, yi baá ta culi wəənu tivv na
lamma tin. ⁴ Nɔɔna wó ta tusi ba cillonə, yi ba
bá ta zuri ba yira di lwarim kəm. Baá ta magv
ba nyɔɔna ba bɪ ba titi kamunni. Baá ta soe ba
wubuna wəənu ba dwe Baᅇa-Wε. ⁵ Nɔɔna bam
kuntv wó ta ki ni ba tɔgi Wε ciga kam mv te, yi
Wε dam nan təri ba tee ni. Fɔgi n ci n titi di
nɔɔna bam kuntv.

⁶ Nɔɔna bam kuntv badaara yəni ba səgi ba
zvurɪ sam mv ba ganɪ kaana balv na yi ka-kaye
tin ba pa ba wubuna cɔga. Kaana bam kuntv wv
cɔgi di ba kəm-balwaarv zanzan, yi ba wubuna
pai ba tɔgi woᅇo kulv maama ba fra na zv tin.

⁷ Kaana bam kuntv tiini ba kwaanɪ ba zaasɪ mv
maᅇa maama, yi ba nan ba fɔgi ba lwarɪ ciga.

⁸ Nɔɔna bam kuntv kəm dɪm nyɪ di Zanesɪ di
Zambresɪ dɛɛn na vɪn Moyisi ni faᅇa faᅇa te

tin mu. Ba di vin We ciga kam mu. Ba jigi wubun-balwaarv mu, yi ba We togim dim yi kafe. ⁹ Ba nan daa ba wani ba vu yigə di ba gana yam. Benwaanı noona maama wu ba lwarı ba jwərim dim jaja, nınəenı ku deen na ki Zanəsı di Zambresı te tin.

We ciga kam na jigi zənə lanyıranı te tin

¹⁰ Ku nan na yi nmu Timoti, n manı n ye amu zaasım dim di a nwa di a wubunja na yi te tin. Nmu nan ta ye a na jigi wu-didva di We te tin, yi n ta ye a na jigi wu-zuru di sono di pu-dia di te tin. ¹¹ Nmu nan ta ye noona na beesı-nı yi a yaarı te tin. Nmu ye wəənu tılv maama na ki amu Antıosı nı di Yikon di Lisitri nı, yi di ku di, a ta wu yagi We ciga kam. Dı Yuutu wum nan mu vrı-nı yaara yam kuntu maama wunı. ¹² Kuntu, balv maama na lagi sı ba taa togi Zezi Krisi di ciga tin di wu na beesım. ¹³ Ku daarı, ku na yi non-balwaarv di kampin-nyına bam, bantv lwarım dim wu tiini di puli ku ja gaah. Baá ta ganı noona, yi baá ganı ba tıti di.

¹⁴ Ku daarı ku na yi nmu, yoorı n ta n togi ciga kalv nmu na manı n lwarı yi n ki n wu-didva di ka tin, benwaanı nmu ye balv deen na bri-m wəənu tim kuntu tin wu lanyıranı. ¹⁵ N biini nı mu n manı n ye We tənə kum na bri kulv tin. Zaasım dim kuntu wu wani di vırı-m yi n na swan yalv na wu pa n na vrim, n na ki n wu-didva di Zezi Krisi tin nwaanı. ¹⁶ Kulv maama na pıpvıni We tənə kum wunı tin, ku yi We Joro mu pe dibam yi ku jigi kuri ku pa dibam, sı ku taa bri noona ciga, naa ku bri-ba nı ba tusi, naa

ku kwe-ba si ba da cwəŋə, naa ku zaasi-ba ba na wó ta tɔgi ciga cwəŋə te tɪn, ¹⁷ si dɪbam balɔ na yi We nɔɔna tɪn laan yɔɔri dí manɪ fasi, si dí taá tɔŋi tɪtɔŋ-ŋɔna dwi maama.

4

Timoti na manɪ si o tɔŋi di ciga te tɪn

¹ Timoti, a lagɪ a ta nmɔ We di Zezi Krisi yigə ni, si n kwaani n ta n tɔɔli kwər-ywəŋə kam. Zezi mu yi wɔlɔ na wó ba o di nanɔna di twa maama sariya tɪn. Oó joori o ba o di paari nɔɔna tɪtari ni. ² Kuntɔ, n manɪ si n ta n tɔɔli We kwər-ywəŋə kam. Nɔɔna na cəgi naa ba zi ba cəgi di, si n ta n kwaani n bri-ba We ciga kam. Nan pa ba lwarɪ ni ba tusi mu si ba joori ba tɔgi cwəŋə, si n kaani-ba, si n daari n pa ba taa jigɪ baari, si n ta n bri-ba lanyirani di wɔ-zuru zanzan. ³ Bɛŋwaani manɪ wó ba, yi nɔɔna daa bá sɛ ba taa cəgi zaasum dɪlɔ na yi ciga tɪn. Ba laan wó daari ba taa tɔgi ba tɪtɪ wɔbɔŋa na lagɪ te tɪn mu, yi baá kikili vwan karanyɪna tiinə zanzan si ba taa bri-ba wəənu tɪlɔ maama ba na lagɪ si ba taa ni tɪn. ⁴ Ba laan wó sɪn ba zwa si ba yi taa cəgi We ciga kam, yi ba daari ba sɛ nabiinə sɪnswali sɪlɔ na ba jigɪ kuri tɪn. ⁵ Ku daari nmɔ nan manɪ si n ja n tɪtɪ mu wəənu maama wɔni. Vɔ n wɔ yaara wɔni. Kwaani n ta n tɔŋi si n pa nɔɔna lwarɪ We kwər-ywəŋə kam. Tɪtɔŋi dɪlɔ maama We na ki nmɔ jɪŋa ni tɪn, si n tɔŋi-di lanyirani.

⁶ Ku nan na yi amɔ, amɔ ŋwɪa kam nyɪ ni ba na logi mun-na ba ma ki kaanum te tɪn mu. Ku lagɪ ku ta ni manɪ kam yiə si a vu We te. ⁷ A na

tɔŋɪ a pa Wɛ te tun nyɪ dɪ a kwaanɪ a duri sɪ a di yigə mɔ te. Amɔ kwaanɪ mɔ a pɪnɪ a tɪtɪ a duri taan a vu a yi kweelim je, yi a daa ta wɔ yagɪ Wɛ cɪga kam. ⁸ Kɔntɔ tɪn, amɔ pɛɛrɪ laan tigi Wɛ tee nɪ dɪ cɛgi-nɪ. Dɪ Yuutu Zezi mɔ yi wɔlɔ na wɔ tɔgi cɪga o ma di nabiinə taanɪ tɪn. O ma wɔ kwe a pɛɛrɪ dɪm kɔntɔ o pa-nɪ sariya dɛ dɪm nɪ. Kɔ nan dai amɔ yɪranɪ mɔ oɔ pa pɛɛrɪ dɪm kɔntɔ. Oɔ pa balɔ maama dɪ na so-o yi ba jigɪ tɪna nɪ oɔ joori o ba tɪn mɔ.

⁹ Nan kwaanɪ lanyɪranɪ sɪ n ba amɔ te lɪla. ¹⁰ Bɛŋwaanɪ Demasɪ yagɪ amɔ, o fra na tiini ya zɔ zɪm lɔgɔ banja wo-yɔɔrɔ tɪm tɪn ŋwaanɪ, yi o daari o vu Tesaloniki mɔ. Kresan ma kɛ Galatɪ. Titi dɪ ma kɛ Dalmatɪ. ¹¹ Luki yɪranɪ mɔ wɔ a tee nɪ. Nmɔ nan na maa n bɪna, sɪ n pa Marɪkɪ tɔgi o ba, bɛŋwaanɪ wɔntɔ wɔ wanɪ o wɔli-nɪ dɪ Wɛ tɪtɔŋa yam. ¹² Kɔ daari amɔ tɔŋɪ Tisiki Efɛɛzi nɪ mɔ. ¹³ Nmɔ na maa n bɪna, sɪ n kwe a gɔrɔ kɔm a na yagɪ Trɔasɪ nɪ Karɪpusi tee nɪ tɪn n ja n ba, dɪdaanɪ twaanɔ tɪm dɪ, kɔ na dwe didɪ vara twaanɔ tɪlɔ ba na pɔpɔnɪ tɪ wɔnɪ ba pri tɪn.

¹⁴ Alesandri wɔlɔ na yi yarɔ tɪn tiini o kɪ amɔ lwarɪm kɔ ja gaalɪ. Dɪ Yuutu wɔm nan wɔ pa o na cam o kənə yam kɔntɔ ŋwaanɪ. ¹⁵ N dɪ nan cɔ n tɪtɪ did-o, bɛŋwaanɪ o kwaanɪ sɪ o cɔgi dɪbam na yəni dɪ brɪ cɪga kalɔ tɪn mɔ.

¹⁶ Maŋa kalɔ a na puli sɪ a tɔlɪ a taanɪ dɪm sariya yam jəgə kam nɪ tɪn, nɔɔn-nɔɔnɔ wɔ tu o zɪgi amɔ kwaga nɪ. Ba maama duri mɔ ba daari amɔ yɪranɪ. Wɛ nan yi kwe ba taalɪ kɔntɔ

ɲwaanɪ. ¹⁷ Dí Yuutu wɔm nan mu zəni-nɪ, yɪ o pa-nɪ dam yɪ a ma wanɪ a toolɪ Wɛ kwərə kam, yɪ dwi-ge tiinə maama ni-ka. Kuntɔ tɪn, Wɛ mu vrɪ amɔ tɔbɪnɪ jɪɲa nɪ Dɪ yagɪ. ¹⁸ Dí Yuutu wɔm nan wó vrɪ amɔ wo-lwaanɔ maama wɔnɪ, yɪ o daari o ja-nɪ o vu o zɔ Wɛ paari dɪm wɔnɪ dɪ yazurə. Wuntɔ mu manɪ dɪ zulə maɲa maama. Amina.

Tiim kwərə

¹⁹ Jɔɔnɪ Prisili dɪ Akwila n pa-nɪ, dɪdaanɪ Onisifɔɔrɪ dɪ o sɔɲɔ tiinə bam maama. ²⁰ Erasɪtɪ manɪ Korɛntɪ nɪ mu. Kɔ daari amɔ yagɪ Trofim Miletɪ nɪ, o na ba jɪgɪ yazurə tɪn ɲwaanɪ.

²¹ Kwaanɪ n kɪ lɪla n ba kɔ loori waarɔ mɪmaɲa. Yubulusi dɪ Pudan dɪ Linusi dɪ Kloodia dɪ dí ko-biə bam maama jɔɔnɪ-m lanyɪranɪ.

²² Dí Yuutu wɔm wó ta wɔra dɪ nmɔ.
Wɛ wó pa abam yu-yoɲo.

Wε Τονο δι kasum

Kasem (Kassem): Wε Τονο δι kasum New Testament

copyright © 1997 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Kasem)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022

993cfae5-b100-5981-87e7-5a648d773cb9